

M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination

March/April- 2018

ALANKARASASTRA

(ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ વસ્તુ, નેતા અને રસના સંદર્ભમાં રૂપકના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૧ નાટ્યોત્પત્તિની કથા વર્ણવી, નાટ્યોત્પત્તિ વિષયક વિભિન્ન મતોની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૨ ધનંજયનો પરિચય આપી તેના દશરૂપક વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૨ ભરતના રસસૂત્રની આલોચના કરો.
- પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સમજાવોસમજાવો. (૧૪)
- (૧) નાટકં સ્પષ્ટકરણં ભાષાઃ પ્રહસનં હિમઃ ।
વ્યાયોગસમવકારો વીર્યજ્ઞેહામૃગા ઇતિ ॥
 - (૨) ભીજન્યાસ ઉપક્ષેપઃ તદ્વાહુબલ્યં પરિક્રિયા ।
તન્નિષ્પત્તિઃ પરિન્યાસઃ ગુણારવ્યાનં વિલોભનમ્ ॥
 - (૩) કોદેનાવમૃશેઘત્ર વ્યસનાદ્વા વિલોભનાત્ ।
ગર્ભનિર્મિન્નબાજાર્થ સોડવમર્સ ઇતિ સ્મૃતઃ ॥
 - (૪) પ્રવેશોદ્ઘટ્ટદ્વયસ્યાન્તઃ રોષાર્થસ્યાપસુચકઃ ।
અન્તર્જવનિકાસંસ્થૈરશ્રુલિકાર્થસ્ય સૂચના ॥
- પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ભાષાંતર સહિત સમજૂતિ આપો. (૧૪)
- (૧) ન વેદવ્યવહારોયડયં સંશ્રાવ્યઃ શુદ્ધજાતિષુ ।
તસ્માત્ સૃજાયરં વેદં પચ્ચમં સાર્વવર્ણિકમ્ ॥
 - (૨) આદિક્વિ વાચિકચેવ આહાર્ય સાત્વિકાસ્તથા ।
ચત્વારો હૃમિન્યા હયોતે નાટ્યાસંશ્રયા ॥
 - (૩) નૈકાન્તતોડત્ર ભવતાં દેવાનાં વાનુભાવનમ્ ।
ત્રૈલોક્યસ્યાસ્ય સર્વસ્ય નાટયં ભાવાનુ કીર્તનમ્ ॥
 - (૪) ધર્મ્ય યશસ્યમાયુષ્યં હિતં બુદ્ધિવિવર્ધનમ્ ।
લોકોપદેશનનં નાટયનેતદ ભવિષ્યતિ ॥
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- (૧) અર્થોપક્ષેપકઃ પ્રકારઃ
 - (૨) મતવારણી
 - (૩) પચ્ચ અવસ્થા
 - (૪) પતાકાસ્થાનક